CZĘŚĆ I. — № 85. ROK 25 — (1854.)

TYGODNIK

PETERSBURSKI

GAZETA URZĘDOWA

KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Poczt-amtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena ROCZNA w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. POŁROCZNA 8 rubli srebrem.

WTOREK, $\frac{2}{14}$ LISTOPADA.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, $\frac{1}{13}$ LISTOPADA.

NOWINY DWORU.

Za NAJWYŻSZYM Rozkazem z dnia 23 Października, Dwór CESARSKI, z powodu zgonu Królowej Jmci Bawarskiej, przywdział żałobę na dni dwadzieścia cztery ze zwykłemi podziałami.

Przez Rozkazy dzienne CESARSKIE w Wydziale Wojskowości, z dnia 27 Października, N. CESARZ JMć oświadcza MONARSZE zadowolenie Pełniącym obowiązki Wojennych Gubernatorów różnych części miasta S.-Petersburga od 15 Kwietnia po 20 Października, Jenerał-adjutantom: *Plautin*, hrabi *Stroganow 2*, hrabi *Rzewuskiemu 1* i Jenerał-porucznikowi *Mullerowi*, za odznaczające się wypełnienie tych obowiązków; — 28 Października, Uwolnieni zostają od służby, dla słabości zdrowia: Dowodzca Uglickiego pułku strzelców Jenerał-major *Sławin*, z mundurem i pensyą całkowitej gaży i Jenerał-major orszaku J. C. Mości *Wolf*, z mundurem i pensyą ⅔ gaży; — wykreślony ze spisów zmarły, Fligel-adjutant J. C. Mości Major *Alexandrowski*.

— Przez Rozkaz dzienny CESARSKI w Wydziale Marynarki, z dnia 20 Października, mianowani: Jenerał-Cechmistrz Morskiej Artylleryi i Dyrektor Departamentu Artylleryi, Jenerał-Artylleryi *Primeau*, Członkiem Rady Admiralicyi, z pozostaniem Jenerał-Cechmistrzem; Vice-dyrektor Departamentu Artylleryi, Pułkownik korpusu artylleryi Morskiej *Tierentjew*, pełniącym obowiązki Dyrektora Departamentu tejże Artylleryi; — Dowodzcy ekwipażów flotty, Kapitanowie 1 rangi: 22-go *Irecki*, Dowodzcą okrętu «Andrej» i 8-go *Maszin 1*, Dowodzcą okrętu «Nie troń mienia.»

— Przez Rozkaz dzienny CESARSKI w Wydziale służby Cywilnej, z dnia 16 Października, zatwierdzeni zostali na urzędach, nowo-obrani przez Szlachtę, Marszałkowie powiatów: Humańskiego, Sekretarz Kollegijalny *Rakowski* i Taraszczańskiego Sekretarz Gubernijalny *Jaczewski;* Deputat Lepelskiej Kommisyi kwaterniczej, Sekretarz Gubernijalny *Siodłowski;* — Nauczyciel Głównej Szkoły Ogrodnictwa w Odessie, Radzca Dworu *Czajkowski*, zostaje przeniesiony na Starszego Nauczyciela Gymnazyum Niemirowskiego; — Podniesieni zostają za wysługę lat do rang: Radzcy Kollegijalnego, Radzcy Dworu: Dyrektor Kancellaryi Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości Królestwa Polskiego *Ornowski*, ze starszeństwem od 30 Lipca 1853 i Referent Dziewiątego Departamentu Rządzącego Senatu *Puchała*, od 4 Kwietnia 1852 roku; Radzcy Dworu, Assesor Kollegijalny, Referent Dziewiątego Departamentu Rządzącego Senatu *Bader* i Sędzia Sądu Appellacyjnego Królestwa Polskiego *Krajewski*, obaj ze starszeństwem od 30 Lipca 1850 roku; Assesora Kollegijalnego, Sędzia tegoż Sądu, pełniący obowiązki Naczelnika Wydziału Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości *Bogdański*, ze starszeństwem od 30 Lipca 1850 i Sekretarz Dziewiątego Departamentu Rządzącego Senatu, pełniący obowiązki Assesora Trybunału Cywilnego w Warszawie *Polaski*, od 1 Sierpnia 1853 roku.

— Przez Ukazy CESARSKIE do Rządzącego Senatu, mianowani, Rzeczywiści Radzcy Stanu: Zarządzający Expedycyą Biletów Kredytowych Państwa *Jurjew*, Zarządzającym Bankiem Handlowym Państwa; Dyrektor pomienionej Expedycyi, Szambelan *Rostowcow*, Zarządzającym tąż Expedycyą.

— Przez Ukaz CESARSKI do Kantoru Dworu, z dnia 14 Października, Najłaskawiej mianowani Kamer-junkrami Dworu CESARSKIEGO: Prokuror Kancellaryi Granicznej, Radzca Dworu Włodzimierz *Korobjin* i Sekretarz Departamentu He-

roldyi Rządzącego Senatu, Assesor Kollegijalny, Sergjusz *Sałtykow*.

Ukazy Rządzącego Senatu.

(z 1 Departamentu.)

1.) *14 Października*. Z objaśnieniem, że termin przybycia dla objęcia posady, przez urzędnika, przenoszącego się z jednego miejsca na drugie, wyrachowany podług liczby wiorst odległości, dający jemu za przybyciem prawo do pobrania gaży, do nowej posady przywiązanej, należy policzać nie od dnia mianowania jego na takową, ale od dnia, kiedy rzeczywiście mógł się puścić w podróż; mianowicie, kiedy odebrał pieniądze na koszta podróży, (jeżeli takowe mu się należały), kiedy ukończył zdanie akt lub kapitałów, które na jego ręku zostawały, nakoniec, w razie choroby, kiedy wrócił do zdrowia. (Artykuły 409, 461, 959, 1198 i 1199 Tomu III Układu Praw, Ustawy o służbie Rządowej.)

2.) *20 tegoż m.* O poborze akcyzy na północno-wschodnim brzegu morza Czarnego.

3.) *21 tegoż m.* Z ogłoszeniem następnego Rozkazu Cesarskiego, wydanego na Zdanie Kaukazkiego Komitetu z dnia 3 Września: «W uzupełnieniu artykułu 2272 Tomu VI Układu Praw, Ustawy Celnej, postanowić, że do pocztu towarów, których przywoz z zagranicy lądem i przez morze Kaspijskie do kraju Zakaukazskiego jest zabroniony, policzają się te wszystkie przedmioty, których przywóz do Czarnomorskich portów Zakaukazskiego kraju został zabroniony ogólną Taryfą z roku 1850.

4.) *23 tegoż m.* Z ogłoszeniem następującego Cesarskiego Rozkazu, oznajmionego Rządzącemu Senatowi przez Ministra Wojny w dniu 13 Października b. r. zmieniającego brzmienie 7 § Ukazu Rządz. Senatu z dnia 28 Lipca 1852 roku. (*) «1.) Tych niedostatnich szlachty, (z gubernij Zachodnich), którzy oświadczą życzenie wejścia do służby wojskowej na zasadzie Najwyższych Rozkazów, ogłoszonych Ukazami Rządz. Senatu z dnia 28 Lipca i 13 Grudnia 1852 roku, a którzy, nie mając nad lat 22 wieku, nie zdadzą przepisanego z nauk examinu, odsyłać do uczebnych pułków karabinijerów i wypuszczać z nich do służby w Armii, podoficerami, jeżeli będą tego godni z dokładnej znajomości frontowej służby, na zasadzie Najwyżej zatwierdzonej 9 Lutego 1843 roku Ustawy. 2.) Tych, którzy zdadzą examin, również jak tych, którzy nie zdadzą, ale mają więcej niż 22 lata wieku, rozmieszczać po pieszych pułkach Armii, stosownie do istnących prawideł.»

5.) *Tegoż dnia.* Z ogłoszeniem następnego Cesarskiego Rozkazu, oznajmionego Rządzącemu Senatowi przez P. Ministra Wojny w dniu 12 Października bież. roku: «Pozwolić Zwierzchności Wojskowej, dokumenta pochodzenia niedostatnich szlachty, (z gubernij Zachodnich), wchodzących do służby, na mocy Rozkazów dziennych z dnia 28 Lipca i 11 Grudnia 1852 roku, №№ 86 i 140, ogłoszonych przez Ukazy Senatu z dnia 28 Lipca i 15 Grudnia tegoż roku, przedstawiać do Departamentu Inspektorskiego, w takim kształcie, w jakim będą przysłane od Naczelników gubernij, za te zaś, które będą pisane na prostym lub na stęplowym, ale nieodpowiedniej wartości papierze, brać od zostających w służbie niedostatnich szlachty własnoręczne na pismie zobowiązania, iż gdy wyjdą na oficerów, wypłacą wypadające za stęplowy papier pieniądze i takowe rewersa zachowywać aż do uiszczenia w pułkach, przy listach ich stanów służby, a po ściągnięciu stęplowej należności, rewersa przedstawiać do Inspektorskiego Departamentu, dla zawiadomienia o tém właściwych Izb Skarbowych.

(*) Patrz ówczesny Tygodnik.

6.) *25 tegoż m.* O poddaniu północnych powiatów gubernii Tauryckiej pod władzę Chersońskiego Cywilnego Gubernatora.

—

Od Ministerstwa Skarbu wydane zostały w dniu 7 Października następne wyłączne przywileje:

1.) *Na lat dziesięć*, Radzcy Dworu *Czeliszczew*, na wynalezioną przez niego deskę, z ruchomemi sztabami, służącą do wyciskania, pod rozmaitemi prassami, soku z buraków i olejów roślinnych.

2.) *Na lat dziesięć*, Podporucznikowi Konnej artyllery gwardyi *Teleszow*, na wynalezione przez niego zastosowanie magielków walcowych (катки), zamieniające tarcie 1-go rzędu (ślizganie się) na tarcie 2-go rzędu (toczenie się), przy obrocie osi w machinach i piast kołowych w powozach.

3.) *Na lat dziesięć*, Inżenierom-technologom, braciom Mikołajowi i Janowi *Żdanow*, na wynalezioną przez nich substancyą, niszczącą zły zapach w powietrzu, ze wszelkich przyczyn pochodzący.

4.) *Na lat pięć*, Ryzskiemu obywatelowi *Haase*, na wynaleziony przez niego apparat dla oczyszczenia wódek.

5.) *Na lat dziesięć*, Alexandrowskiej kupcowej 2 gildyi Eudoxyi *Zubow*, na wynaleziony przez nią sposób farbowania przędzy i tkani bawełnicznych na kolor czerwony adryanopolski.

NOWINY Z KRYMU.

Dziś rano (30 Października) N. Cesarz Jmć raczył odebrać przez Fligel-Adjutanta J. C. Mości, Rotmistrza hrabię *Lewaszowa*, następne doniesienie Jenerał-Adjutanta Xięcia *Mienszikowa* z dnia 25 Października (6 Listopada).

«Wczora, 24 Października dokonana była wycieczka z Sewastopola, ze strony bastjonu № 1, w której brały udział wojska następujące:

10-ej Dywizyi pieszej:

pułki: Ekaterynburski, Tomski i Koływański.

11-ej Dywizyi pieszej:

pułki: Selengiński, Jakutski i Ochotski.

16-ej Dywizyi pieszej:
pułki: Władimirski, Suzdalski i Uglicki.
i 17-ej Dywizyi pieszej:
pułki: Butyrski, Borodiński i Tarutyński.

«Artylleryi było tyle, ile trudności wjazdów wziąść pozwoliły (*).

«Dowodzenie wojskami było polecone Dowodzcy 4 korpusu piechoty, Jenerałowi piechoty *Dannenbergowi*.

«Pierwsze natarcie nasze na wyniosłości było bardzo pomyślne. Angielskie warownie były zdobyte i 11 ich dział zagwożdżone. Na nieszczęście, przy tém pierwszém poruszeniu, ranieni byli Naczelnicy wojsk 10-ej dywizyi, które attakowały zawały i reduty. Tymczasem francuzkie siły przybyły na odsiecz. Oblężna artyllerya anglików została przez nich wyprowadzona w pole i nasza polowa nie mogła już korzystnie przeciw niej walczyć. Liczebna wyższość nieprzyjacielskich sztucerników zrządzała znaczne szkody: w artylleryi koniom i służbie, a w piechocie oficerom. Dla tego to niepodobna było, bez poświęcenia wojsk, dokończyć zaczęte przez nas w ciągu bitwy reduty, na miejscowości, nad którą panowała nieprzyjacielska pozycya do samego Sewastopola.

«Odwrot uskutecznił się w porządku do Sewastopolu i przez Inkermański most, a podbite działa zwiezione zostały z pola bitwy do miasta.

«Wielcy Xiążęta Mikołaj Mikołajowicz i Michał Mikołajowicz znajdowali się w tym morderczym ogniu, dając przykład męztwa i zimnej krwi w bitwie.

«Jednoczasowie z tą wycieczką dokonana była druga, — na francuzkie baterye: przez Miński pułk pieszy z jedną lekką bateryą, pod Dowództwem Jenerał-majora *Timofiejewa*. Podczas tej wycieczki zagwożdżono 15 dział.

«Strata nasza w zabitych nie jest jeszcze obliczona, ale liczba rannych wynosi do 3,500 ludzi żołnierzy i 109 oficerów. W liczbie tych ostatnich znajdują się: Jenerał-porucznik *Sojmonow*, przestrzelony w brzuch na wylot, który wprędce potém umarł, Jenerał-majorowie: *Wilboa* i *Ochterlone*, Dowodzcy pułków, Pułkownicy: Ekaterynburgskiego pieszego *Alexandrow*, Tomskiego *Pustowojtow*, Ochotskiego strzelców *Bibikow*, Władimirskiego pieszego baron *Delwig* i Borodińskiego strzelców *Wieriowkin-Szeluta 2*.

«Kontuzyowani: Naczelnik artylleryi Jenerał-major *Kiszyński*, czerepem od bomby; Jenerał-major orszaku J. C. Mości xiążę *Mienszikow*, w szyję; Fligel-adjutant Pułkownik *Albediński* i mój Adjutant Rotmistrz *Greigh* w głowę.

«Pod Jenerałem *Dannenberg* zabito dwa konie i otaczające go osoby ranione.

«Strata nieprzyjaciela musi być też niemniej znaczna i wycieczka Jenerała *Timofiejewa* drogo kosztowała francuców, albowiem, ścigając go w gęstych massach, oni wpadli pod mocny ogień kartaczowy z bastjonu № 6.

(*) Część wojsk przechodziła przez most Inkermański.

«Jednoczasowie zaś z pomienionemi poruszeniami, wojska, będące pod Dowództwem Xięcia *Gorczakowa* uczyniły demonstracyą na Kadikioj, przez co utrzymały w nieczynności Balaklawski oddział nieprzyjaciela.»

(Dod. nadzw. do Rusk. Inw.)

NOWINY Z KAUKAZU.

Nieprzestając działać stosownie do ogólnego systematu stopniowego ścieśniania buntownych górali, Dowodzący wojskami na Kumykskiej płaszczyźnie, Fligel-adjutant baron *Nicolai*, dokonał, 23 Września, skuteczną wyprawę na auł Karasu. Niespodzianie okrążeni naszemi wojskami, mieszkańcy tego auła, większą częścią zginęli, częścią wzięci w niewolą w liczbie 23 ludzi.

Z naszej strony poległo żołnierzy 12, raniony Ober-oficer 1, żołnierzy 55.

Tymczasem liczba wychodzców z gór pomnażała się co dnia; na lewém skrzydle linii Kaukazskiej byli oni osiedlani główne w aule Isti-su, na południowej pochyłości Kaczkałykowskiego pasma. Dla ochrony przesiedlonych wzniesiono dwie niewielkie reduty, zajmowane 11-tą rotą pułku strzelców Jenerał-adjutanta Xięcia Czernyszewa.

Utworzenie w nader bliskiej od gór odległości środka nieprzyjaźnej Szamilowi osiadłości, musiało wzbudzić jego obawy; pragnąc zarazem powetować dawniejsze swe niepowodzenia przedsięwzięciem, które na pozor obiecywało łatwy skutek, postanowił on uderzyć na Isti-su.

Zebrawszy nad rzeką Bass bandę od 15 do 20,000 ludzi, z ośmiu działami, Szamil wyruszył na ten auł 3 Października.

Buntowne tłuszcze, pod wodzą syna *Szamila*, Kazi-Mahoma, wpadły do auła; mieszkańcy, po zrozpaczonej obronie, cofnęli się do redut, na które nieprzyjaciel zwrócił całe swe usiłowanie.

Ale w tymże czasie zjawił się na pobliskich wyniosłościach Fligel-adjutant Pułkownik baron *Nicolai*, z sześciu rotami powierzonego mu pułku strzelców Xięcia Czernyszewa, czternastu secinami Dońskich pułków kozaków №№ 18 i 20 i pięciu działami.

Wszcząwszy trafny ogień artylleryi do bandy nieprzyjacielskiej, baron *Nicolai* szybko attakował jego prawe skrzydło strzelcami, a lewe kazakami; złamawszy oba skrzydła, rzucił się na środek. Temu ostatniemu attakowi dopomogła wycieczka mężnych obrońców naszych redut i ocalonych przez nich mieszkańców Isti-su.

Wtedy cała banda Szamila poszła całkiem w rozsypkę. Ścigani na odległości czterech wiorst, gorale stracili przeszło 1,000 ludzi i zostawili do 400 trupa na polu bitwy.

Z naszej strony poległo 15 i ranionych jest 35 żołnierzy.

Donosząc o tej świetnej sprawie zawiadujący lewém skrzydłem linii Kaukazskiej świadczy o wzorowem męztwie i trafności rozporządzeń Fligel-adjutanta barona *Nicolai*, w liczbie zaś tych, co się najwięcej odznaczyli, wymienia dowodzącego

Ruchomą rezerwą Podpułkownika *Neumanna*, i obrońców redut w Isti-su, Sztabs-kapitana *Piotrowskiego* i chorążego *Sieńkowicza*, oraz Naczelnika konnej milicyi Kaczkałykowskiej *Naiba-Batu*.

Jednoczasowie z tym napadem skierowane były przez Szamila inne bandy przeciw Kuryńskiemu fortowi i do Małej Kabardy; ale przywitani od naszych wojsk, buntownicy zmuszeni byli odstąpić na powrot w góry.

Następnie, odparty na wszystkich punktach *Szamil* znowu skrył się do Wedeń, niezdoławszy nawet zniszczyć auła Isti-su, w którym mieszkańcy na nowo się usadowili.

(Ruski Inwalid.)

Pierwszą czynnością nieprzyjaciela po zajęciu Eupatoryi 3 Września bież. roku, było poduszczenie Tatarów przeciw Rządowi, który pomyślność ich zapewnił. Te usiłowania nie dopięły w pełni swojego celu; wszakże, lekkomyślna młodzież tatarskich wsi, otaczających to miasto, dała się uwieść widokami zrabowania wiernych swej powinności mieszkańców, pod pretextem dostarczenia żywności dla wojsk sprzymierzonych. Przybycie kozaków a wprędce i rezerwowej dywizyi ułanów do okolic Eupatoryi, położyło już koniec swawoli buntowników.

Tymczasem uczucia, ożywiające dobrzemyślących Tatarów gubernii Taurykiej, wynurzone zostały w następujących odezwach, przedstawionych Naczelnikowi tej gubernii, Jenerał-porucznikowi *Pestelowi*.

1.) *Postanowienie Taurykiego Mahometańskiego Duchownego Zarządu, z dnia 6 Października.*

Na ogólném posiedzeniu Członków Zarządu Duchownego rozważano co następuje:

Doszło do wiadomości Zarządu, że z pomiędzy Mahometanów gubernii Taurykiej, którzy wykonali przysięgę wierności N. Cesarzowi Wszech Rossyj, niektórzy uchybili takowej i zaczęli buntować się przeciw przysiędze danej Rządowi, tak iż niektórzy nawet przeszli do nieprzyjaciela, który wkroczył w granice Państwa Rossyjskiego w Eupatoryi.

Złamanie przysięgi surowo jest zakazane tak Rossyjskiemi, jak i Mahometańskiemi prawami, albowiem w tych ostatnich, w Xiędze *Wikie* powiedziano: Jeżeli muzułmanie zbuntują się przeciw Monarsze i Rządowi, wtedy, powziąwszy o tém wiadomość, objawić im, iżby zrzekli się swych złych zamiarów i nie dufali w siłę nieprzyjacielską, grożąc za takowe przestępstwo karą i zapewniając ich o tém; jeżeli zaś potém, też same osoby, zebrawszy się znowu na jedném miejscu, nie odstąpią swoich złych zamiarów, będą ukarane śmiercią, ale ta kara nie będzie rozciągniętą ani na ich rodziny, ani na majątki.»

W Xiędze *Durf* powiedziano: «Jeżeli kto, powziąwszy zamiar zrabowania kogo niewinnego i nieuskuteczniwszy zamiaru, będzie pojmany, w takim razie ulegnie zamknięciu w więzieniu i pozostanie w niém, dopokąd nie okaże żalu. Jeżeli zrabuje kogo i zrabowane przedmioty będą wynosiły wartość niemniej 200 dremów srebra, w takim razie będzie ukarany odcięciem jednej ręki i jednej nogi, pierwszej po łokieć, drugiej po kolano. Przy odcięciu prawej ręki, lewa noga ma być odcięta. Jeżeli kogokolwiek zabił, niezdoławszy złupić go, wtedy ulega karze śmierci bez wszelkiego miłosierdzia; a jeżeli naprzód złupił, a potém zabił, w takim razie ma być mu odcięta ręka i noga, a potém dopiero ma być zabity lub powieszony, albo nie odcinając, ma być wprost zabity i powieszony.»

O tém co wyżej powiedziano Zarząd Duchowny ma zaszczyt podać do wiadomości JWPana i dodać, że jeżeli, pomiędzy muzułmanami, którzy się znajdują w gubernii Taurykiej i którzy wykonali przysięgę wierności jako poddani N. Cesarza Rossyjskiego są, co złamali przysięgę i zbuntowali się przeciw Rządowi, tacy, według wyżej przytoczonego Mahometańskiego prawa, powinni uledz karom, wskazanym w Xięgach *Wikie* i *Durf* zakonu Mahometańskiego.

Podpisali: Prezydujący Mufty Seit-Dżelil-Effendi.
Kady Taurycki Emer-Seit-Halil Effendi.
Kady powiatowy Symferopolski Seit-Abdul Effendi.

2.) *Prośba deputowanych od plemienia Nogajskiego z dnia 12 Października.*

My niżej podpisani, naczelnicy i deputaci narodu Nogajskiego, zamieszkałego w trzech północnych powiatach gubernii Taurykiej: Dnieprowskim, Melitopolskim i Berdiańskim, na zasadzie pisemnych umocowań od naszych gmin, jesteśmy upoważnieni do oświadczenia wyższej Zwierzchności co następuje:

Że zostając przez lat przeszło siedmdziesiąt pod berłem Wielkich Monarchów Rossyjskich, Nogajcy uznają siebie doskonale szczęśliwemi w swoim położeniu i pragnąc dowieść swą wdzięczność za dobroczynną pieczołowitość Rządu, a zarazem okazać o ile są oni różni od tych złemyślących i niewdzięcznych Tatarów Krymskich, którzy sprzyjali wrogom Rossyi, jednogłośnie postanowili wyznaczyć nas na deputowanych i najusilniej prosić Rządu, o przyjęcie od Gmin Nogajskich, które nas umocowały, co następuje:

1.) Dnieprowskiego okręgu od gminy Airczyńskiej 200 sztuk krów, po 16 rubli 50 kopiejek każda, albo zamiast ich, jeżeli okaże się potrzebném, 100 par wołów z arbami i jarzmami, bez poganiaczy.

2.) Bierdiańskiego okręgu od gminy Szujut-Dżureckiej, Ulkon-Beskeklińskiej i Jugartamgałyńskiej, od każdej po 200 krów, w cenie po 15 rub. każda, albo też zamiast ich, jeżeli będzie potrzeba, po 100 par wołów z arbami, bez poganiaczy, w ogóle trzysta par wołów i nadto od wszystkich trzech gmin siedmdziesiąt pięć niemieckich bryczek z końmi, (jakowe bryczki i konie, gminy proszą, iżby, po ustaniu potrzeby, były im zwrócone).

3.) Melitopolskiego okręgu Elniz-Agaczska gmina, ofiaruje sto czterdzieści sztuk rogatego bydła, w cenie po 15 rub. każda.

Nakoniec gminy polecają nam objawić Zwierzchności, że one do ofiarowanych podwód nie dają poganiaczy dla tego, iżby należący do nich Nogajcy nie mieli żadnego zetknięcia ze złemyślącemi Krymskiemi Tatarami i nie słyszeli ich lekkomyślnych i szkodliwych mędrkowań, albowiem wszyscy członkowie gmin Nogajskich pod przysięgą jedni za drugich odpowiadają teraz za wierność Tronowi i Ojczyznie.

W skutek tego wszystkiego my, niżej podpisani, naczelnicy i deputowani narodu Nogajskiego najusilniej prosimy o przyjęcie powyżej wymienionych ofiar od gmin które nas umocowały.

Podpisali:

Okręgu Berdiańskiego.

Ugartamgoliński Wójt Gminy (Волостной Голова) Kokoj Eslajew, z deputatami wsi 1-go Kohacza, Sułtanem Jagójajew i wsi Bulutmeka Zaat Essejew.

Ulkon-Beskekliński Wójt Abduweli-Menkiejew, z deputatami wsi Beszeuła Afali Takanow i 1-ej Argakli, Unaut Dżenaljew.

Szujut-Dżurecki Wójt Menysakaj Bojraktarow, z deputatami wsi: 1-ej Burkuta, Kurman-effendi i wsi Ulkon-Sosyktogun Abil Kurg-Adżjew.

Okręgu Melitopolskiego.

Elniz-Agaczski Wójt Onufry Andrejczenko, z deputatami osady Mustanoj Amet Utegenow i wsi Kalczik, Menglibori Amanajew.

Okręgu Dnieprowskiego.

Airczyński Wójt Kurt-Pedin-Aktorow z deputatami wsi: Teren-Burakajem, Niebijew i Adgi, Eslemes Asanow.

Podawszy o tém do wiadomości N. Cesarza Jmci, Głównodowodzący wojennemi lądowemi i morskiemi siłami w Krymie, uczynił rozporządzenie o oddaniu głównych przywodzców rabunku pod Sąd wojenny, na zasadzie Polowej Ustawy, pozwalając wydać ich samemuż Mahometańskiemu Duchownemu Zarządowi.

N. Cesarz Jmć, po wysłuchaniu powyższych odezw, Najwyżej raczył rozkazać:

1.) Oświadczyć Tauryckiemu Mahometańskiemu Duchowieństwu i Nogajskiemu plemieniowi, wdzięczność N. Pana za ich uczucia wiernego poddaństwa.

2.) Ofiary, złożone przez Nogajskie plemię, obrócić na użytek wojsk. *(Ruski Inwalid.)*

O CHOLERZE.

W *Petersburgu*, po 27 Października pozost. chorych 32— w ciągu doby zachorow. 5 — wyzdr. 0 — umarło 3 — po 28 Października pozostało chorych 34.

W ciągu doby zachor. 3 — wyzdr. 0 — umarło 3 — po 29 Października pozostało chorych 34.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

TURCYA.

Korrespondencya z Konstantynopola z dnia 19 Listopada do Gazety Augsburskiej, donosi o wybuchnieniu, w dwóch dniach ostatnich, trzech pożarów w Stambule, z których jeden w Ortakoi, w bliskości pałacu Cesarskiego. Trwał on siedm godzin i pochłonął kilkaset domów. Przyczyna pożarów niewiadoma; przypisują je umyślnemu podpalaniu, w skutek machinacyj politycznych, do których szczególniej daje powod wykonanie tanzimatu, przypuszczającego chrześcijan do wszystkich prerogatyw, służących dotąd wyłącznie muzułmanom. Najczynniejszym w tych intrygach ma być Mehemet-Ali. W tej chwili są tu trzy partye: naprzód Reformiści, mający na czele Reszida-paszę, którzy są gotowi przyprowadzać do skutku wszelkie ulepszenia, doradzane przez Mocarstwa Zachodnie; potém ci, co, nie opierając się ulepszeniom, chcieliby tylko iżby takowe ograniczały się do wojskowości, do tego stronnictwa należą Chozrew, Riza, Halil-paszowie; trzecia partya nakoniec jest reprezentowana przez ultra-Konserwatorów, którzy nie chcą żadnej reformy, ani co do muzułmanów, ani co do rayasów. Toż stronnictwo obstaje za wojną bezwzględną. Na czele tego stronnictwa *ultra*, jest Mehemet-Ali-pasza, i opiera się on na przemożnej koteryi, szczególniej duchowieństwa. Do tych podziałów dodać należy odcienia, wynikające z osobistych nienawiści i zażaleń, które wikłają i zajątrzają polityczne sprzeciwieństwa.

— *Zeit* donosi, że Omer-pasza wrócił do Bucharestu z oglądu armii pod Kalarasz. 20 Października czynił on popis tych wojsk, które pozostawały w Bucharešcie. Nieporozumienie między Generalissimusem i Hospodarem nie zdaje się być umorzone. Swieżo jeszcze Xiążę Stirbey zaprosił był Omera-paszę na obiad. Ten przyjął zaproszenie, ale nie przybył. Zresztą, dodaje *Freudenblatt*, nie widać już żadnych intryg partyi tureckiej przeciw Hospodarowi. *(P. P.)*

— Taż gazeta odebrała z Bucharestu, z dnia 21 Października, następną listę nowych Ministrów: Spraw Wewnętrznych Dwornik Janko-Konstantyn-Filipesko; Skarbu Wielki Logothet Mikołaj Baliano; Sprawiedliwości Wielki Postelnik Janko-Alexander Filipesko; Sekretarz Stanu Wielki Logothet Alexander Plażyn, zięć Hospodara; Wyznań Wielki Logothet Janko-Kimpinian. Kluczar Mikołaj Kreczulesko mianowany Dyrektorem w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, (na miejsce Joanidi), a Stacharnik Grzegorz Bendresko Dyrektorem w Ministerstwie Wyznań.

— Gazeta Mołdawska, wychodząca w Jassach w językach romańskim i francuzkim, ogłasza odezwę Hrabi Coronini do Rady Administracyjnej Mołdawskiej, oznajmującą o przywróceniu do rządów Xięztwa i o niezwłocznem przybyciu Hospodara Xięcia Ghika.

— Korrespondencya Pruska zawiera nowiny z Galatz, podług których Turcy mieli już 19 Października 20,000 ludzi w Braiłowie i okolicach, ale nie posiadali nad cztery

działa. Kilka szwadronów jazdy posuwały się aż do Wadeni, na pół drogi z Braiłowa do Galatz, gdzie się pomieściły wraz z wojskami austryackiemi.

— Gazeta *Indépendance Belge* z dnia 2 Listopada otrzymała od swoich korrespondentów Paryzkich pewną wiadomość, że Omer-pasza zaczął już swoje poruszenia zaczepne przeciw Bessarabii.

— Monitor Francuzki z tejże daty mówi o poruszeniu dokonaném ponad Seretem przez Zadyka-paszę. *(G. P.)*

NOWINY Z MORZA CZARNEGO. Depesza telegraficzna z Triestu, z dnia 2 Listopada, odebrana w Berlinie, zawiera co następuje:

«Statek pocztowy, spóźniony z Konstantynopola, przywozi dziś wiadomości po 23 Października. Odebrano w Stambule doniesienia z Krymu z dnia 20 tegoż m. wieczor. Podług tych, które zawiera Gazeta Triestska, bombardowanie Sewastopolu ze strony morza, 17 Października, trwało pięć godzin i dwadzieścia dwa linijowe okręty miały w niém udział. *Charlemagne* pierwszy otworzył ogień i on też najwięcej ucierpiał od wystrzałów fortecznych, tak iż na teraz jest niezdatnym do dalszej służby. Okręt admiralski *la Ville de Paris* został mocno uszkodzony bombą, która od razu zabiła trzech adjutantów admirała Hamelin, nie tknąwszy jego samego. *Retribution* i kilka innych okrętów naprawiają się w tej chwili w Konstantynopolu.»

— Inna depesza daje nowiny z Krymu z dnia 23 Października. Po tę datę nic ważnego nie było zaszło w Sewastopolu; uszkodzenia zrządzone w fortecy przez artylleryą sprzymierzonych armij są małej wagi. Było wiele okrętów uszkodzonych z flotty anglo-francuzkiej. Attak ze strony morza już się nie ponowił.

— *Freundenblatt* podług najwiarogodniejszych podań oblicza stratę anglików w sprawie 25 Października, (z dywizyą jenerała Liprandi), na 600 ludzi jazdy i 11 dział. *(P. P.)*

NIEMCY.

WIEDEŃ, *1 Listopada.* Hospodar Mołdawski, Xiążę Ghika, wyjechał do Jass.

— Od ukazania się cholery po dziś dzień było w Wiedniu 9,531 chorych, a 1,106 umarło.

— Dziś przybył tu Pierwszy Minister Bawarski P. von Pfördten.

Wiedeń, 3 Listopada. Wczora rano Król Jmć przyjmował Pierwszego Ministra Bawarskiego, P. von der Pfördten; następnie ten Minister odbył w hotelu Spraw Zagranicznych konferencyą, na której znajdował się też Poseł Pruski hrabia Arnim.

— Wczora Marszałek hrabia Radecki obchodził 88 rocznicę swoich urodzin.

— Nowe oddziały wojsk wyszły do Transylwanii; korpus zajmujący Xięztwa ma być wzmocniony.

BERLIN, *3 Listopada.* Dziś rano Król Jmć wyjechał z Sans-Souci do Zehlendorff, a ztamtąd, konno, udał się do Grünewald, gdzie miało się odbyć polowanie, zwane «Łowami świętego Huberta.»

— Hrabia Goltz, nowomianowany Minister-Rezydent w Atenach, wyjechał do tej stolicy.

— Donoszą z Kiel, z dnia 29 Października, że tam przybyły okręty *Blenheim* i *Bulldog*. Admirał Napier, podług tych wiadomości, był chory i nie wychodził z kabiny.

— Minister Skarbu wydał obwieszczenie, zapowiadające, że Rządy krajów, składających Związek Celny uchwaliły, iżby przedłużone było do Września roku 1855 uwolnienie od wszelkiej opłaty celnej przywozu do tych krajów zboża, oraz jarzyn, mąk i wszelkich wyrobów młynarskich.

— Gazeta *Korrespondencya Pruska* donosi, że Konferencya mająca za przedmiot ujednostajnienie monet, zgromadzi się w Wiedniu, w połowie Listopada.

— *Monitor Pruski* ogłosił zastosowanie do Austryi i Pruss postanowienia Sejmu Niemieckiego we względzie wzajemnego wydawania przestępców.

— W brew temu co ogłosiły inne pisma peryodyczne, Nowa Gazeta Pruska twierdzi, że nic jeszcze nie postanowiono co do dnia otwarcia Izb i że nie jest rzeczą pewną czy Król zagai je osobiście.

MUNICH, *1 Listopada.* Wczora miał miejsce pogrzeb zeszłej Królowej Teressy w sklepie Rodziny Królewskiej, w kościele św. Kajetana. Po dopełnieniu smutnego obrzędu Król Jmć Maxymiljan i Królowa Marya odjechali do zamku Berg, gdzie zabawią kilka tygodni.

— Król Ludwik, w tych dniach owdowiały po Królowej Teressie, zamierza udać się do Rzymu.

DREZNO, *1 Listopada.* P. von der Pfördten przybył tu wczora z Berlina i miał posłuchanie, a następnie obiadował u Króla Jmci. Dziś on odjechał drogą żelazną do Wiednia. (Patrz wyżej.)

— 25 Października Poseł Rossyjski, P. Schröder, miał zaszczyt złożyć Królowi Jmci nowe swe listy wierzytelne.

BADEN. Wszystkie władze wykonawcze odebrały rozkaz wstrzymania się z przyprowadzeniem do skutku wyroków, któremi skazane zostały na kary rozmaite osoby świeckie i duchowne, z powodu ostatniego zajścia między Rządem i Arcybiskupem Friburgskim.

DANIJA.

Gazeta *Berling*, z dnia 29 Października pisze, że podróż obecna Króla przeciągnie się do 20 Listopada. Król Jmć wracać będzie przez Apenrade, Hadersleben, Ripen, Kolding i wyspę Fioniją.

— *Weser Zeitung* twierdzi za pewną, że Rząd Brytański, nie zważając na neutralność Danii, postanowił zatrzymać na zimę część flotty swojej już w Kiel, już w innych portach tego kraju.

ANGLIJA.

LONDYN, *1 Listopada.* Ministerstwo Wojny nakazało sporządzenie 120 nowych łódek kononijerskich, uzbrojonych każda we dwa działa wielkiego kalibru i 40 pływających

bateryj, każda od 70 dział, liczących przeto w ogóle 2,800 dział. Te uzbrojenia są przeznaczone na przyszłoroczną kampaniją na Baltyckiem morzu. Zapewniają że dowodzić będzie flottą na tym morzu sir Edmund Lyons.

— Wiadomo, że w skutek powstania w Irlandyi w roku 1848 P. Smith O'Brien był skazany na śmierć, następnie ułaskawiony i zesłany do Van Diemen, gdzie przebył sześć lat. PP. Martin i O'Doherty skazani byli na czternaście lat zesłania, za wykroczenia druku. Teraz wszyscy trzej zostali udarowani wolnością. W Melbourne (w Australii) wyprawiono im wielką ucztę na pożegnanie przed powrotem do Europy.

— Na Giełdzie Londyńskiej 3 Listopada (teleg.) Konsolidy 94⅝ — Rossyjskie: 5 procentowe 95 — 4½ procentowe 84.

— Depesza telegraficzna z Londynu z dnia 4 Listopada odebrana w Berlinie donosi, że lord Stratford Redcliffe przysłał z Konstantynopolu, z dnia 28 Października wiadomość o attakowaniu i wzięciu przez rossyan fortów pod Balaklawą, oraz o wielkiej porażce, którą w tej rozprawie poniosły trzy pułki lekkiej jazdy angielskiej. *(J. de S.-P.)*

FRANCYA.

PARYŻ, *2 Listopada.* Dziś, z powodu święta Wszystkich Świętych żadna gazeta Paryzka nie wyszła prócz Monitora Powszechnego. Ten zawiera dwa Dekreta Cesarskie. Pierwszym, dwadzieścia pięć pułków lekkiej piechoty armii francuzkiej zamienione są na piechotę linijową, a lekka piechota ma odtąd składać się z bataljonów strzelców pieszych; drugim, wywoz wszelkich zbóż z Algeryi do krajów cudzoziemskich zostaje zabroniony po 31 Lipca 1855.

— Podług korrespondencyj z Paryża, 26 Października, do Gazety Augsburskiej, w skutek przełożeń uczynionych Cesarzowi o młodości i niedoświadczeniu jenerała Canrobert, była jakiś czas mowa o posłaniu Marszałka Baraguey d'Hilliers na Naczelnego wodza armii Wschodniej. Ale lord Raglan, dowiedziawszy się o tém, napisał list do Cesarza, w którym, świadcząc o wysokich zaletach jenerała Canrobert, wyraził życzenie, iżby tenże zachował główne dowodztwo, tym bardziej, iż używa zupełnej ufności i przywiązania wojsk, co, przynajmniej w takim stopniu, niemiałoby miejsca w razie mianowania Marszałka Baraguey d'Hilliers.

— Piszą z Paryża, do Gazety Kolońskiej: «Minister Stanów Zjednoczonych przy Dworze Hiszpańskim, P. Soulé przybył z Anglii do Francyi, ale nie mógł dalej się posunąć, jak do Calais. Za przybyciem Pana Soulé do tego portu, stawił się u niego Mer miejscowy i obwieścił mu odebrany z Paryża zakaz przejechania przez Francyą. Gdy P. Soulé zapytał, czy w razie nieusłuchania zakazu Mer ma prawo aresztować go, ten urzędnik odniosł się przez telegraf do Paryża i odebrał odpowiedź twierdzącą. P. Soulé wtedy, wziąwszy urzędowy dowod takiego zagrożenia, wrócił do Londynu. Tymczasem Poseł Stanów w Paryżu, P. Mason, zażądał objaśnienia od Ministra Spraw Zagranicznych we względzie takiego postępowania z P. Soulé, i to listem bardzo ostrym, w którym oskarżał Rząd Francuzki o zgwałcenie Prawa Narodów i domagał się odpowiedzi w ciągu 24 godzin. P. Drouyn de Lhuys odmowił wszelkiego tłumaczenia, w skutek czego P. Mason oświadczył iż doniesie o tém swemu Rządowi i niewątpi, iż w ciągu Listopada odbierze rozkaz zażądania pasportów na wyjazd. Nieprzyjaźń, jaka teraz wybuchnęła między dwoma Gabinetami, była się już dawniej objawiła w okolniku P. Drouyn de Lhuys z powodu not, danych przez Gabinet Washingtoński swoim agentom przy Dworach Europejskich.

— Korrespondencya z Paryża, 31 Października do Nowej Gazety Pruskiej potwierdza wiadomość, że Poseł Amerykański w Madrycie, P. Soulé, został wysłany przez Policyą Francuzką z Calais na powrot do Anglii. Rząd Francuzki twierdzi że odkrył porozumienia jego z wychodzcami politycznemi i t. p. Poseł w Paryżu rzeczywiście domagał się kategorycznego objaśnienia powodów takiego postępowania, ale nie otrzymał zaspokajającej odpowiedzi. P. Drouyn de Lhuys powołał się tylko na Prawo z roku IX Rplitej, które stanowi, że każdy urodzony francuz, naturalizowany za granicą, nie może się znaleść we Francyi inaczej, jak za szczególném pozwoleniem. Owoż P. Soulé jest rodem francuz. P. Mason wyprawił już swoj raport do Rządu Stanów i bardzo być może, że odbierze rozkaz wyjechania.

— Minister Stanu P. Fould, (piszą z Paryża, do gazety Augsburskiej), jest w stanie formalnego oskarżenia. P. Mocquart, Szef prywatnego Gabinetu Policyi Cesarskiej, P. Pietri, Prefekt Policyi i P. Billault, Minister Spraw Wewnętrznych, wyznaczeni są do wyprowadzenia śledztwa. Mówią że P. Fould w tej chwili cierpi zapalenie mozgu, podobne do tego, jakie miał brat jego przed kilku miesiącami. Sławna śpiewaczka Panna Cruvelli, pozwała Pana Fould do sądu, żądając zdjęcia sekwestru, który nałożył (za niedotrzymanie przez nią jakoby kontraktu z dyrekcyą teatru Opery), na jej pensyą i summy, znajdujące się u bankierów. Adwokatem sławnej artystki jest P. Hébert, były Minister Sprawiedliwości za Ludwika-Filippa. Twierdzą że P. Hébert ma w swém ręku korrespondencye wielce kompromitujące P. Fould.

Paryż, 3 Listopada. Monitor dzisiejszy zawiera Dekret mianujący Monsignora de Bonnechose, Biskupa Carcassony, Biskupem Evreux, na miejsce zmarłego X. Olivier.

— Piszą z Paryża do Gazety Augsburskiej, 27 Października: «Oburzenie wyższego towarzystwa stolicy i wszystkich osób dobrzemyślących przeciw Panu Fould, z powodu postępowania jego względem panny Cruvelli, przechodzi wszelkie wyrazy; zaprawdę, nigdy jeszcze nie widziano w wyższych strefach Rządowych takiego nadużycia władzy, szczególniej przeciw tak znakomitej i tak nienagannych obyczajów artystce. Teraz rzeczą już jest dowiedzioną, że ucieczka panny Cruvelli miała za jedyny cel, zapewnienie jej osobistego bezpieczeństwa. P. Hebert posiada oryginalne listy Pana Fould, zawierające dziwne rzeczy i nieomieszka w potrzebie złożyć je przed sądami.»

— Korrespondent gazety Augsburskiej pisze z Paryża, 29 Października: «Armije sprzymierzone w Krymie są znużone i nawet wycieńczone ciągłemi usiłowaniami, niedostatkiem i chorobami; cóż będzie, jeżeli nie dopiąwszy swego celu, wrócą zwyciężone, zgnębione fizycznie i moralnie? Jenerał Canrobert chce, iżby armije zimowały w Scutari, lord Raglan, przeciwnie, znajduje potrzebném powrócenie ich do Warny, gdyż nie wiele ufa armii Omera-paszy. Co do Cesarza, ten mocno wierzy w zdobycie Sewastopola, więcej nawet niż wódz naczelny jego armii. Ludwik Napoleon chce przeto iżby zimowano w Krymie, iżby armije zrobiły sobie mocne stanowisko między odnogami Sewastopolską i Balaklawską, opierając się na tym ostatnim punkcie, zkąd przedsięwzięłyby kroki zaczepne. W tym celu, natychmiast po wzięciu Sewastopolu, znaczne posiłki będą wyprawione do Krymu. W tej chwili w Tulonie formuje się piąta dywizya, pod jenerałem Paté, znanym ze swej energii, i jest w gotowości zabrania się do Krymu. Francya wtedy będzie miała na Wschodzie pięć dywizyj i jedną brygadę, to jest około 66,000 ludzi.

— Podług tejże korrespondencyi wysłanie z Francyi P. Soulé jest po prostu skutkiem osobistego zajścia między nim i Xięciem Alby, który w tej chwili jest w Paryżu i otrzymał od Rządu iż zrobiono ten afront jego przeciwnikowi. *(J. de S.-P.)*

HISZPANIJA.

Wypadek wyborów na Kortezy, wiadomy po 28 Października, daje zawsze wielką większość stronnictwu umiarkowanych progressistów; stronnictwo Demokratów znajdzie się w wielkiej mniejszości.

— W Calatayud i Salamance zaszły były rozruchy pod pretextem kwestyj ekonomicznych. Wszędzie władze zdołały poskromić burzycieli.

— Podług *Epoca*, Xiążę Walencyi (Narwaez) zabawi w Vichy do pierwszych dni Listopada, ztamtąd uda się do Paryża i Londynu i dopiero potém wróci do Hiszpanii.

— Odebrano w Paryżu następną depeszę telegraficzną:

Madryt, 29 Października.

«Królowa przyjmowała oficerów milicyi narodowej, którzy dość zimno przyjęli słowa Dony Izabelli, gdy powiedziała, iż spolega na nich dla utrzymania porządku.

«U jenerała Espartero, gdzie następnie się stawili, ciż oficerowie dali słyszeć okrzyki entuzyazmu.

«U jenerała O'Donnell wcale nie byli przyjęci.»

— Listy z Hawany, z dnia 8 Października oddają wielkie pochwały rozporządzeniom nowego Wielkorządzcy, jenerała de la Concha. Te rozporządzenia tyczą się szczególniej ulepszeń w administracyi ogólnej i municypalnej, energicznych środków przeciw handlowi murzynów; większej nieco swobody druku i t. p.

— Projekt Unii celnej z Portugaliją jest już wypracowany.

— Znowu rozchodzą się wieści o niezgodach zaszłych w łonie Gabinetu z powodu mowy na zagajenie Kortezów.

Madryt, 30 Października. (Tel.) Jenerałowie Dulce, de la Concha i Prim, obrani zostali deputowanemi z Barcelony, a hrabia de las Navas i P. Morilla z Sewilli. *(P. P.)*

WŁOCHY.

FLORENCYA, *26 Października.* Umarł tu hrabia Spaur, Minister Bawarski przy rozmaitych Dworach Włoskich. *(J. de S.-P.)*

NAJPÓŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

DANIJA. W dniu 1 Listopada, Król Jmć Duński, przybył drogą żelazną do Ratzebourg (w Lauenburg.)

PARYŻ, *4 Listopada.* Monitor ogłasza spoźnione nowiny ze Stambułu, z dnia 20, z Sewastopola z dnia 18 Października; inne gazety mają przez Triest wiadomości po 23 i 20, dochodzące przeto do pierwszych dni bombardowania. Dowiadujemy się z nich, że okręty *Sans Pareil*, *Agamemnon* i *la Ville de Paris*, uszkodzone zostały 17 Października, szczególniej ostatni, admiralski, na którym bomba, pękając, raniła trzech adjutantów admir. Hamelin, a czwartego zabiła. *Retribution* straciła wszystkie maszty; dwa jaszczyki z prochem wyleciały na powietrze w bateryach francuzkich.

— Podług doniesień z Aten, 27 Października wojska francuzkie nie były jeszcze ztamtąd odpłynęły do Krymu.

— Zarzucają Omerowi-paszy, że nie dość gorliwie krząta się około swej wyprawy do Bessarabii; wodzowie armij sprzymierzonych nie są z niego zadowoleni. (Gazeta pocztowa Frankfurtska dodaje nawet że Omer-pasza nagle został powołany do Konstantynopolu).

LONDYN, *3 Listopada.* Ministrowie miewają na rozmaitych zgromadzeniach politycznych mowy, których przedmiotem jest zawsze wojna Wschodnia. Lord John Russell i lord Palmerston dali się w tych dniach słyszeć na trzech zebraniach; ale mowom tym braknie rozmaitości i zebrania napróżno by chciały usłyszeć cóś nowego.

TURCYA. Piszą z Warny, 20 Października, że nieprzestają z tamtąd posyłać wojska tureckie do Krymu, Wiele statków transportowych poszło do Anglii i Francyi dla zabrania ztamtąd posiłków i przewiezienia ich tamże.—Mówią, że admirał Bruat ma dostać ważne dowodztwo.—Omer-pasza spodziewany jest do Warny z Szumli, gdzie w tej chwili ogląda wojsko.

— Podług listów z Bucharestu najlepsza harmonija panuje między wojskami austryackiemi i tureckiemi. — Niemiano pewnych wiadomości o obrotach Omera-paszy w Dobruczy; to tylko wiadomo, że większa część armii tureckiej skoncentrowana jest częścią w Szumli, częścią w Warnie i Brailowie. Rossyanie zajmują Maczyn.

Позволяется печатать. 1 Ноября 1854 года. *Цензоръ Н. Ахматовъ.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.